

Sygn. akt I ACa 660/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Elżbieta Uznańska SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **Fundacji (...) w T.**

przeciwko **Z. D. (1)**

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli ewentualnie zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 29 stycznia 2015 r. sygn. akt IX GC 753/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 6 642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote) w tym 1 242 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego G. K. kwotę 6 642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote), w tym 1 242 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie powodowej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Elżbieta Uznańska SSA Andrzej Szewczyk SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt : I ACa 660/15

UZASADNIENIE

Strona powodowa, Fundacja (...) „ w T. w pozwie skierowanym przeciwko Z. D. (1) , w pierwszej kolejności domagała zobowiązania go do złożenia oświadczenia woli , iż kupuje od powódki urządzenia w postaci mobilnej linii sortowniczej typ(...)o długości (...) metrów oraz prasy do zgniatania i paczkowania odpadów, typ (...), za cenę 147 620 złotych.

Ewentualnie wносиła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 384 300 złotych, tytułem nie uiszczonego czynszu za dzierżawę tych maszyn, w okresie od listopada 2009 do czerwca 2012r.

Domagała się również obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania.

Uzasadniając zgłoszone żądania Fundacja wskazywała , iż pomiędzy stronami doszło do zawarcia , w dniu 15 października 2009r, umowy dzierżawy wskazanych maszyn. W oparciu o nią pozwany objął w posiadanie obydwie urządzenia , dostarczone przez powódkę. Uzgodniono , że po dwóch miesiącach , podczas których Z. D. (1) będzie opłacał czynsz dzierżawny , nabędzie ich własność za cenę odpowiadającą różnicy pomiędzy ich wartością, określoną na sumę 153 720 złotych, a równowartością dwumiesięcznego czynszu , ustalonego w umowie.

Jedyną należnością jaką pozwany zapłacił była suma 6100 złotych, odpowiadająca połowie czynszu za miesiąc listopad 2009r.

W pozostałej części uchylał się od spełnienia swojego obowiązku , wnosząc podczas dalszych kontaktów stron , o odroczenie terminu zapłaty jak i wykonania obowiązku zakupu maszyn.

Uzasadniając żądanie ewentualne powódka wskazywała , że umowa stron nadal obowiązuje, uległa ona bowiem, w oparciu o czynności dorozumiane stron , tylko o tyle , że przekształcona została na umowę o nieoznaczonym czasie trwania , a wobec tego należy jest powódcę , za okres oznaczony w żądaniu , czynsz w stawce miesięcznej , która określona została w umowie ,

Pozwany Z. D. (1) wniósł o oddalenie powództwa , tak w zakresie żądania głównego jak i ewentualnego, oraz obciążenia powódki kosztami procesu.

W pierwszej kolejności wskazał , że jakkolwiek strony podpisały umowę dzierżawy urządzeń mającej formę pisemną , tym nie mniej , na podstawie ustnego uzgodnienia z prezesem zarządu powódki , ustalił , że z urządzeń będzie korzystał nieodpłatnie do czasu , kiedy rozpocznie ich produkcyjne wykorzystywanie i okażą się one rzeczywiście mu potrzebne. Warunek ten nie został spełniony, a maszyny pozostają gotowymi do odebrania ich przez Fundację.

Odnosząc się do żądania głównego pozwany podniósł także narzut przedawnienia roszczenia , odwołując się do brzmienia art. 390 §3 kc.

Roszczenie ewentualne uznawał za niezasadne także dlatego , iż umowa dzierżawy z 15 października 2009r została zawarta tylko na okres dwóch miesięcy i nie została przedłużona, w szczególności nie doszło do tego w drodze czynności konkludentnych stron, w sytuacji gdy urządzenia okazały się mu niepotrzebne.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2015r Sąd Okręgowy w Krakowie :

- zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 18 300 złotych . [pkt I] ,

- w pozostałym zakresie powództwo oddalił [pkt II] ,

- przyznał ze środków budżetowych Skarbu Państwa na rzecz pełnomocników stron , ustanowionych z urzędu , wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną reprezentowanym [pkt III i IV sentencji wyroku.]

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

Strony w dniu 15 października 2009r zawarły na piśmie umowę dzierżawy urządzeń ; mobilnej linii sortowniczej oraz prasy do zgniatania i paczkowania odpadów , określając ich wartość na 153 720 złotych. Dzierżawca zobowiązał się ,

iż po upływie dwóch miesięcy , w ramach którego to okresu będzie opłacał czynsz dzierżawny w wymiarze 10 000 złotych oraz podatek Vat w skali 22 % , zakupi te urządzenia za cenę odpowiadającą różnicy pomiędzy wskazaną wyżej wartością urządzeń , a kwotami , dotąd uiszczonymi tytułem czynszu.

Pomimo , że strona powodowa dostarczyła maszyny Z. D. (1) w terminie określonym w umowie , po upływie czasu jej trwania pozwany ich od powódki na kupił, tłumacząc , że okazały się mu one niepotrzebne, wobec nie podjęcia działalności gospodarczej planowanej z ich wykorzystaniem. Pozostają one nadal w dyspozycji pozwanego , a strona powodowa nie zwracała się o ich wydanie.

Na poczet należności z tytułu czynszu dzierżawnego powódka zaliczyła wpłaconą przez pozwanego kwotę 6100 złotych , którą ten uważał za odpowiadającą kosztom transportu maszyn do niego , tym nie mniej nigdy w relacjach z Fundacją nie wskazywał , że w ten sposób ma ona zaliczyć dokonane świadczenie.

Rozważania prawne rozpoczął Sąd I instancji od oceny żądania zgłoszonego jako główne.

Stając na stanowisku , że domaganie się przez powódkę zobowiązania Z. D. (1) do złożenia oświadczenia woli o zakupie maszyn za oznaczoną w żądaniu cenę, miało swoje podstawę w umowie przedwstępnej , w ramach której pozwany zobowiązywał się do ich zakupu po upływie dwóch miesięcy , podczas których podstawą do dysponowania przezeń nimi była umowa dzierżawy zawarta 15 października 2009r.

Odwołując się do normy art. 390 §3 kc , Sąd I instancji uznał za zasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia tego roszczenia , wskazując , że z żądaniem zobowiązania do złożenia oświadczenia woli strona przeciwna wystąpiła już po upływie terminu o jakim mowa w powołanej normie , skoro umowa przyrzeczona miała zostać zawarta bezpośrednio po zakończeniu umowy dzierżawy maszyn. Zatem wniesienie pozwu zawierającego takie żądanie w dacie w której zdecydowała się na to powódka [16 października 2012r - data stempla pocztowego na przesyłce pocztowej zawierającej pozew] , każe , jego zdaniem , podzielić stanowisko pozwanego , powołującego zarzut przedawnienia.

Analizując fakty ustalone w sprawie , doniosłe z punktu widzenia oceny żądania zgłoszonego jako ewentualne , Sąd Okręgowy uznał , iż w tym zakresie żądanie Fundacji jest usprawiedliwione jedynie w części różnicy pomiędzy ustaloną przez strony w umowie stawką należności czynszowej [10 000 złotych plus VAT] za każdy z dwóch miesięcy trwania umowy, a sumą 6100 złotych , zapłaconą przez Z. D. (1) , a zaliczoną przez powódkę na poczet czynszu należnego jej za listopad 2009r.

Zdaniem Sądu I instancji, wbrew stanowisku prezentowanym przez Fundację, umowa dzierżawy , mająca formę pisemną nie uległa , po upływie dwóch miesięcy jej trwania , przekształceniu, w drodze czynności dorozumianych, wynikających z zachowań stron , w tym dalszego dysponowania maszynami przez pozwanego, w , umowę o tej samej treści tyle , że zawartą na czas nieoznaczony.

Tym samym domaganie się należności czynszowej za okres oznaczony żądaniu pozwu, wykraczający poza koniec 2009r , sięgając po czerwiec 2012 jest żądaniem nieusprawiedliwionym.

W motywach wyroku brak jest wskazania w oparciu o jakie podstawy normatywne Sąd I instancji przyznał pełnomocnikom obu stron , ustanowionym z urzędu wynagrodzenie za świadczoną przez nich pomoc ze środków budżetowych Skarbu Państwa. Wskazał jedynie , że uwzględnił tym samym wnioski obu pełnomocników.

Apelację od tego orzeczenia złożyła strona powodowa i zaskarżając je w części , w jakiej Sąd I instancji uznał roszczenie, zgłoszone jako ewentualne , za nieusprawiedliwione , domagała się w pierwszej kolejności zmiany wyroku i zasądzenia na swoją rzecz od przeciwnika procesowego, kwoty 366 000 złotych , wskazując , iż świadczenie to jest Fundacji należne za bezumowne korzystanie przez pozwanego z maszyn za okres pomiędzy 1 stycznia 2010r do czerwca 2012r.

Jako wniosek ewentualny zgłosiła żądanie uchylenia zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Ponadto pełnomocnik powódki, ustanowiony z urzędu, domagał się przyznania należnego mu wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną Fundacji przed Sądem II instancji, wobec jego nie porycia, nawet w części, przez reprezentowaną.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach:

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

a/ art. 328 §2 kpc, w następstwie nie wskazania w motywach wyroku na okoliczności faktyczne oraz nie sformułowanie oceny prawnej w odniesieniu do zagadnienia, kiedy ustała umowa dzierżawy maszyn zawarta przez strony w dniu 15 października 2009r, w jaki sposób to nastąpiło oraz która z nich była inicjatorem doprowadzenia do skutku ustania wężła obligacyjnego,

b/ art. 233 §1 kpc wobec przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów jako następstwa uparcia ustaleń faktycznych wyłącznie na dowodzie z zeznań stron, w sytuacji, gdy ich relacje były niespójne, a nadto wzajemnie się wykluczały.

W ten sposób zgromadzony i oceniony materiał procesowy doprowadził, jej zdaniem, do wydania nieprawidłowego wyroku, w ramach którego za zasadną została uznana jedynie część roszczenia o zapłatę należnego czynszu dzierżawnego,

c/ art. 207 §6 kpc jako następstwa wadliwego niepominięcia przez Sąd I instancji twierdzeń i dowodów wskazanych przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, mimo, że uprzednio Z. D. był wzywany do złożenia takiej odpowiedzi, a wezwanie temu nie podporządkował się. Ponadto pismo procesowe zawierające odpowiedź nie było poprzedzone ubieganiem się przez przeciwnika apelującej o przywrócenie terminu do jego wniesienia.

d/ art. 207 §7 kpc wobec nie zawrócenia wskazanego wyżej pisma chociaż zostało ono wniesione po terminie określonym [przez Przewodniczącego] na jego wniesienie.

- naruszenia prawa materialnego jako konsekwencji nie zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 225kc mimo, że pozwany nadal, także po zakończeniu umowy dzierżawy zawartej na piśmie, posiadał urządzenia przez cały okres, który był objęty żądaniem zasądzenia od niego należności określonej w roszczeniu zgłoszonym jako ewentualne.

Odpowiadając na apelację pozwany domagał się jej oddalenia jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw.

Wniósł także o przyznanie na rzecz pełnomocnika ustanowionego dla niego z urzędu w postępowaniu apelacyjnym wynagrodzenia, w wysokości odpowiadającej treści mających zastosowanie przepisów.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył:

Środek odwoławczy powódki nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu albowiem żadnemu z postawionych przez nią zarzutów nie można przypisać waloru trafności.

Rozpoczynając od oceny u zarzutów procesowych, w pierwszej kolejności należy odeprzeć ten, który jest związany z oceną Fundacji, iż doszło do naruszenia art. 328 §2 kpc.

Przypomnieć należy, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, podzielanym przez Sąd Apelacyjny, wypracowanym na tle wykładni tej normy, jest on usprawiedliwiony jedynie wówczas, gdy wewnętrzna struktura pisemnych motywów orzeczenia Sądu niższej instancji jest tak wadliwa, iż nie zawiera danych pozwalających na przeprowadzenie kontroli instancyjnej w taki sposób umotywowanego wyroku.

Innymi słowy, zarzut ten jest trafny jedynie wówczas gdy lektura uzasadnienia orzeczenia nie pozwala na stwierdzenie czy prawo materialne i procesowe zostały przez Sąd prawidłowo zastosowane.

Tego rodzaju zasadniczymi wadami rozstrzygnięcie z dnia 29 stycznia 2015r nie jest obarczone. W szczególności wskazują one na jakich faktach, ustalonych przez Sąd Okręgowy zostało ono oparte i w jaki sposób Sąd ocenia roszczenia zgłoszone w pozwie przez pryzmat tych okoliczności z punktu widzenia relewantnych norm prawnych. Sama, stosunkowo zwięzła forma samych motywów nie deprecjonuje ich wartości z rozważanego punktu widzenia.

W tym kontekście nie można uznać za trafne stanowiska apelującej, że podnoszona wada została zrealizowana w sposób przez nią opisany w motywach zarzutu.

Oto bowiem, wbrew stanowisku Fundacji, z uzasadnienia kwestionowanego wyroku wynika tak ustalenie faktyczne jak i ocena prawna samej umowy dzierżawy zawartej przez strony w dniu 15 października 2009r. Wynika z niej, iż jego zdaniem była ona zawarta, w formie pisemnej, jedynie na okres dwóch miesięcy [listopad i grudzień tego roku] i wobec jej nie przedłużenia, węzeł obligacyjny łączący strony dla którego była podstawą, ustał pomiędzy nimi z upływem dnia 31 grudnia 2009r, jako następstwa upływu tego terminu.

Nie ma racji powódka stawiając zarzut naruszenia art. 233 §1 kpc w następstwie przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów.

Odwołując się do niego strona ma obowiązek wskazać jakie kryteria oceny, wskazane w tej normie zostały przez Sąd naruszone przy weryfikacji konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności lub niesłusznie im taki walor przyznając. Ma dowieść, posługując się argumentami jurydycznymi, że Sąd niższej instancji w sposób zasadniczy naruszył zasady oceny wiarygodności i rangi dowodowej poszczególnych dowodów, a nadto, że naruszenie to miało istotny wpływ na wynik sprawy.

/ por. w tej kwestii także, wyrażające podobne stanowisko, judykaty Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000r, sygn.. I CKN 1169/99, publ. OSNC 2000 nr 7-8 poz. 139, z dnia 10 kwietnia 2000r, sygn. V CKN 17/2000, publ. OSNC 2000 nr 10 poz. 189 i z dnia 23 stycznia 2001r, sygn. IV CKN 970/00, powołany za zbiorem Lex nr 52753/.

Motywy ocenianego zarzutu sprowadzają się do wskazania, iż ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjął za podstawę kontrolowanego instancyjnie orzeczenia oparł tylko na relacjach stron złożonych w ramach ich przesłuchania w tym charakterze a te, w ocenie Fundacji, wzajemnie się wykluczały.

Takie uzasadnienie nie jest wystarczające dla uznania tego zarzutu za trafny już tylko z tego powodu, iż podstawą ustaleń były także inne źródła dowodowe, w tym w szczególności dowód z dokumentu - umowy zawartej przez strony w dniu 15 października 2009r.

Trzeba także zauważyć, że motywując go powódka nie podjęła rzeczowej polemiki z tymi ustaleniami, opartej na regułach wskazanych powyżej, ograniczając się do przeciwstawienia ocenie prawnej Sądu, w zakresie charakteru samej umowy, oceny własnej, zgodnie z którą po upływie okresu dwóch miesięcy jej trwania, uległa ona przedłużeniu, przez czynności konkludentne tak dzierżawcy jak i wydzierżawiającej w umowę na czas nieokreślony, co miało uprawniać Fundację do skutecznego domagania się przyznania od pozwanego świadczenia z tytułu czynszu dzierżawnego także za czas wykraczający poza 1 stycznia 2010 aż do daty, którą oznaczyła w żądaniu ewentualnym.

Tego rodzaju motywacja stawianego zarzutu tym bardziej uprawnia ocenę o jego niezasadności.

Uznanie tego zarzutu za nietrafny powoduje, iż ustalenia uznane przez Sąd I instancji jako podstawa faktyczna wyroku należy ocenić za poprawne. Wobec tego zostają przyjęte przez Sąd Apelacyjny za własne.

Ustalenia te Sąd II instancji uzupełnia, na podstawie treści dokumentu umowy zawartej 15 października 2009r, którego wiarygodności żadna nich w postępowaniu nie kwestionowała, o konstatację, że zgodnie z jej

paragrafem(...) wszystkie zmiany postanowień umownych h wymagały zachowania formy pisemnej oraz obopólnej zgody umawiających się stron.

/ dowód umowa dzierżawy k. 13-14 akt /

Odeprzeć należy zarzut procesowy powódki w ramach którego podnosi ona naruszenie art. 207 §6 kpc oraz 207 §7 kpc.

W jego ramach powódka domaga się uznania , iż pismo procesowe pozwanego zawierające odpowiedź na pozew powinno zostać zwrócone , jako spóźnione , wobec przekroczenia terminu na jego wniesienie , a w związku z tym wszystkie twierdzenia zarzuty i dowody w nim podniesione nie powinny być przez Sąd Okręgowy brane pod uwagę.

Stanowisko to nie jest trafne , a ocena ta wynika analizy treści zarządzeń Przewodniczącego w ramach przygotowania rozprawy , wyznaczonej na dzień 19 listopada 2013r.

Na wstępie należy wskazać , że pierwotnie pozwany Z. D. (1) działał w postępowaniu osobiście i wówczas był wzywany do ustosunkowania się żądania pozwu poprzez złożenie odpowiedzi na pozew . Był pouczony o konieczności powołania wszystkich twierdzeń , zarzutów i dowodów pod rygorem ich późniejszego pominięcia / k. 23 akt/

W miejsce wniesienia odpowiedzi pozwany złożył oświadczenie z którego treści wynikało , iż kwestionuje żądania zawarte w pozwie / k. 34 i 37 akt/

W dalszej części postępowania pozwany złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu , po którego ustanowieniu , Przewodniczący wezwał pełnomocnika by w terminie 1 miesiąca złożył pismo procesowe stanowiące odpowiedź na pozew [którego to obowiązku , jak dotąd , reprezentowany nie wykonał] w ramach którego wskaże wszystkie twierdzenia i dowody.

Wezwanie to zostało połączone z zawiadomieniem o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 19 listopada 2013 r / por k. 44, 76, i 91 akt /

Dowód doręczenia tego zawiadomienia wraz ze wskazanym wezwaniem nosi datę 13 września 2013 / k. 106 akt/, a odpowiedź na pozew , której przyjęcie przez Sąd stanowi podstawę stawianego zarzutu - z daty 8 października 2013r- została złożona w Sądzie, osobiście przez pełnomocnika , dzień później / por. k. 92 akt / , zatem z zachowaniem określonego przez Przewodniczącego terminu.

W tej sytuacji faktycznej , jakkolwiek błędna była forma wezwania , gdyż powinno ono pochodzić od Sądu a nie Przewodniczącego , dotycząc dalszego [kolejnego] pisma procesowego składanego w czasie już prowadzonego postępowania, skoro strona podporządkowała się wezwaniu , czyniąc to w terminie , nie można zasadnie twierdzić , iż złożone przez nią pismo może być ono objęte rygorem wynikającym z prekluzji ustanowionej w art. 207 §7 kpc. zw. z §§6 oraz 3 powołanego przepisu.

Zakres środka odwoławczego powódki określający także przedmiot oceny Sądu II instancji, w ramach kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu Okręgowego , został ograniczony z woli apelującej do weryfikacji poprawności oceny przez Sąd niższej instancji roszczenia zgłoszonego jako ewentualne.

W jego ramach Fundacja dochodziła od Z. D. (1) świadczenia z tytułu nie zapłaconego przez pozwanego czynszu dzierżawnego za maszyny , którymi dysponował na podstawie umowy dzierżawy zawartej przez strony w dniu 15 października 2009r za okres od listopada tego roku do czerwca 2012r.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń , w tym tych o jakie Sąd II instancji konstatacje faktyczne uzupełnił, zmiany umowy dzierżawy , wymagały dla wywołania skutku prawnego zachowania formy pisemnej oraz obopólnej zgody jej stron.

Powódka w toku sporu nie wykazała aby w ten sposób [poprzez porozumienie na piśmie] doszło do przedłużenia czasu trwania umowy , a co więcej tego rodzaju twierdzeń nie podniosła także w apelacji , motywując stawiane wobec orzeczenia Sądu Okręgowego zarzuty.

Skoro tak , zważywszy także na argumenty , do których odwołuje się pozwany w odpowiedzi na apelację , w ramach których potwierdza brak zmian w treści umowy w zastrzeżonej przez strony formie oraz odwołuje do braku swojej zgody na ewentualną ich korektę , podzielić należy zapatrywanie prawne Sądu I instancji , iż umowa z 15 października 2009r ustała po upływie dwóch miesięcy czyli z dniem 31 grudnia 2009r.

Pozwany nie zaprzeczał , że urządzenia , mimo ustania umowy , nadal pozostały w jego posiadaniu , a posiadanie to obejmowało także okres , którego granica jest czerwiec 2012r , do którego , w ramach żądania ewentualnego, powódka domagała się należności czynszowej. Wskazywał tylko , że Fundacja nigdy nie wystąpiła o ich zwrot.

Dysponowanie tymi maszynami przez Z. D. (1) dało podstawę apelującej do oceny , że za okres od stycznia 2009r do czerwca 2012r podstawą dla domagania się świadczenia z tytułu czynszu jest nadal umowa tyle tylko , że mająca charakter umowy zawartej na czas nieoznaczony , gdyż strony zmieniły jej charakter poprzez czynności dorozumiane.

Stanowisko to nie jest poprawne, gdy wziąć pod rozwagę , że tej formie zmiany umowy stanowczo i konsekwentnie zaprzeczał pozwany, wskazując przy tym , iż z maszyn nie korzysta i pozostają one do odbioru ze strony przeciwniczki procesowej , która swojego uprawnienia nie starała się nawet realizować.

Zatem nie można , jak chce te go Fundacja , podstawy do takiej zmiany upatrywać w brzmieniu art. 674 kc , albowiem zawarta w tym przepisie norma interpretacyjna może mieć zastosowanie tylko o tyle , o ile , zachowanie stron w odniesieniu do utrzymania [mimo formalnego nie związania już umową] wynikającego z niej węzła obligacyjnego w dalszym ciągu, nie budzi wątpliwości.

Zachowanie Z. D. (1) w tym zakresie było jednoznaczne ; nie wyrażał w relacjach z powódką woli nie tylko przedłużenia umowy ani [tym bardziej] zmiany jej charakteru na umowny stosunek prawny o nieoznaczonym czasie jego trwania. Dość przypomnieć , że w sporze eksponował fakt zbędności urządzeń dla mającej być prowadzoną przezeń działalności gospodarczej , która nie została podjęta, oraz odwołać się do deklarowanej przezeń gotowości w zakresie zwrotu maszyn byłej wydierżawiającej.

Nie można też tracić z pola widzenia i nie uwzględniać , iż umowa z 15 października 2009r została zawarta na piśmie i do każdej jej zmiany strony uzgodniły taką formę . Wobec tego , także zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, zawartym w judykacie z 15 maja 1980r , sygn.. II CR 110/80 , powołanym za zbiorem L. , w takiej sytuacji sięganie do czynności dorozumianych jako źródła zmiany umowy w odwołaniu się do wskazanego przepisu nie jest zasadne.

Fakt , że Z. D. (1) nadal , po dniu 1 stycznia 2010r , dysponował urządzeniami przekazanymi mu przez [była] wydierżawiającą wskazywało na potencjalną możliwość kwalifikacji prawnej roszczenia ewentualnego strony powodowej , w odniesieniu do należności za okres 1 stycznia 2010- czerwiec 2012r] jako odpowiadającego wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie przez powoda z rzeczy cudzej.

Tak też kwalifikuje w apelacji tę część nieuwzględnionego roszczenia strona powodowa , zarzucając Sądowi I instancji niezastosowanie dla jego oceny art. 225 kc, wobec uznawania Z. D. (1) za posiadacza urządzeń , pozostającego w złej wierze.

Zarzut ten jest chybiony albowiem Sąd Okręgowy był wolny od oceny tego roszczenia Fundacji z punktu widzenia zastosowania przepisów dotyczących wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy.

Przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w procesie jest roszczenie procesowe , którego elementy tworzą : zindywidualizowane żądanie skierowane przeciwko przeciwnikowi procesowemu oraz powołane dla jego uzasadnienia okoliczności faktyczne .

Tylko co do tak określonego przedmiotu Sąd może wyda rozstrzygnięcie , a orzekając o innym niż oznaczone przez powoda lub też wprawdzie o nim ale na innej podstawie faktycznej niż przezeń powoływana, narusza art. 321 §1 kpc rozstrzygając ponad żądanie.

/ por. bliżej w materii , powołany jedynie dla przykładu , wyrok Sadu Najwyższego z dnia 18 marca 2005r , sygn. II CK 556/04 , publ. OSNC 2006 nr 2 poz. 38/

Formułując zarówno żądanie główne jak i ewentualne , strona powodowa odwoływała się jedynie do faktów związanych z zawarciem przez strony umowy z 15 października 2009r oraz dalszego dysponowania urządzeniami pozwanego po dniu 1 stycznia 2010 r , przez cały okres , za który dochodziła świadczenia z tytułu czynszu dzierżawnego - aż do czerwca 2012r-.

Wszywała przy tym , że po tej dacie podstawą korzystania z nich przez Z. D. jest nadal umowa dzierżawy tyle tylko , że zmieniona przez czynności rozumiane stron na umowę o tych samych postanowieniach , zawartą jednak w ten formie na czas nieokreślony.

Tak określonego przedmiotu procesu , co do którego był zobowiązany orzec Sąd Okręgowy powódka , [w tym w zakresie podstawy faktycznej żądania zgłoszonego jako ewentualne] , w toku postępowania przed Sądem I instancji nie zmieniła , konsekwentnie upatrując podstawy do niego w umownym obowiązku Z. D. (1) zapłaty czynszu dzierżawnego za korzystanie z urządzeń.

Wskazanie przez nią na konieczność oceny tego roszczenia jako wynikającego z uprawnienia Fundacji do otrzymania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przezeń z maszyn , pojawiło się dopiero w motywach zarzutu apelacyjnego , naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 225 kc , w następstwie jego niezastosowania.

Będąc związany , z przyczyn wyżej wskazanych, przedmiotem procesu ukształtowanym przez powódkę , Sąd Okręgowy był zwolniony od obowiązku oceny roszczenia zgłoszonego jako ewentualne na podstawie przepisów o roszczeniach uzupełniających jakimi właściciel rzeczy dysponuje wobec posiadającego je podmiotu nie legitymującego się tytułem prawnym do sprawowanego nad nimi władztwa faktycznego.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu , że żaden z zarzutów apelacyjnych nie jest uzasadniony , oparty na nich środek odwoławczy Sąd Apelacyjny oddalił , na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc.

Stosując wynikająca z tej normy, dla wzajemnego ich rozliczenia pomiędzy stronami, zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy , kosztami tymi należnymi pozwanemu , a wyczerpującymi się w wynagrodzeniu jego pełnomocnika procesowego , ustanowione z urzędu , obciążył stronę powodową.

Kwota należna z tego tytułu Z. D. (1) została ustalona na podstawie §6 pkt 7 w zw z § 12 ust1 pkt 2 i § 2 ust.3 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych[...] z 28 września 2002r [jedn. tekst DzU z 2013 poz. 490]

Sąd przyznał także - ze środków budżetowych Skarbu Państwa - na rzecz pełnomocnika reprezentującego z urzędu stronę powodową , wynagrodzenie za pomoc prawną w postępowaniu apelacyjnym .

Podstawą do określenia jego wysokości były , zważywszy na wartość przedmiotu zaskarżenia, § 6 pkt 7 w zw z §13 ust. 1 pkt 2 i §2 ust.3 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie[...] z 28 września 2002 [jedn. tekst DzU z 2013 poz. 461]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Szewczyk SSA Elżbieta Uznańska